

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfridag.
Svetslag 4, 2 tr. Stockholm.

REDAKTÖR:

Ellen Wägnér.

Mottagningsrum M. 10-11.

Tel. Norr 49 42.

EXPEDITION:

Tel. Norr 252 43.

Kontorstid kl. 10-12 f. m., 2-4 e. m.

PRENUMERATIONSFRIS:

För helår kr. 5:50, halår kr. 3:—.

Kvarnsl. kr. 1:75. Lössummer 15 öre.

ANNAKONST:

per millimeter

Textads eller sårdikt be-

grädd plats..... 20 öre

1 text..... 20 öre

Rylander & Olsson Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för förlämnar Slussplan i torndag 9.30-10.30 f. m.

Mathilda Stael von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Malmtorgsgatan 3, Stockholm.

Tel. Norr 241 98, Norr 244 19.

Familjerätt, Hyresärenden. Testa-
ment, Inbördesrätt. Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDENS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges

Advokatsamfund.

Lilla Vattug. 14. Tel. 7576. Norr 183 26.

STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvssaker.

Boendestrid och testamenter, Hög-

valningsuppdrag.

Även skriftliga förfrågningar.

ADVOKATEN JURIS KANDIDAT

Maria Björnborn Ronson

Medlem av Sveriges Advokatsamfund.

Arsenalsgatan 14, I.

(Min Öppet Operatör.)

Tel. N. 1388. Stockholm.

Juridiska uppdrag av alla slag om-
gående. Skriftliga förfrågningar besvaras

omgående.

Infört genom

Stockholms Läkarförening

Doktor Helena Klein,

inneh. Helene Klein, Lång-
Mog- och Tjänstgörings-
Barnskolelärare, 4, 3 tr., hiss (inv.
Barnskolelärare) Mottagn. v. 2
-3. Månd. o. Torsd. 6-7 em. övrig
tid Tel. Norr 58 22.

Östermalms Nya Förlösningsshem

SKEPPARGATAN 27, 4 tr. (hiss)

STOCKHOLM

Tel. Föreläsning, 788. Föreläsning 7882

Fritt val av läkare

Barnmorskan Alma Hall,

Tegnérsplan 3, Södra, tel. N. 51 66, mot-
tager patienter. Föreläsning Humana avdeln.

Engelbrekts Sjukvårdsbyrå

använder sjukvårdare och barnskole-
lära. Vallhallvägen 18, II. Stockholm
Tel. 56 82.

Thufvesson's Blomsterhandel

GÖTTAGATAN 16

STOCKHOLM.

Förfrågningar blomsterarbeten

Tel. Norr 1545, 1549

Sjuka och svaga

hjälpas till av en välutbildad

"WOLFFMETHODEN"

med bekant och utövar i hemmet.

Besök möjligen, kostnadsfritt, vid

besök i hemmet.

WOLFFMETHODEN, Kungälv, 20.

Stockholm, 12. 11 17 & Norr 52 33.

I kientrogne hvi rådens I?

I anledning av riksdagens skrivelse
1924 med anhöllan att Kungl. Maj:t
ett förbehåll utredning ville för
rikdagen framlägga förslag utfrån-
de till upphävande av legostadgan,
ytat utredningen kunde giva anled-
ning har regeringen nu till invecan-
de års riksdag avlämnat en proposition
med förslag om legostadgans upphä-
vande.

Det är icke första gången legostad-
gan varit föremål för behandling (vi
fä hoppas att det är den sista). Gång
på gång har dess ändring eller upphä-
vande diskuterats av riksdagen, och
det har varit ofrönkligt, att den ej
till alla delar varit lämplig.

När legostadgan nu åter bringas
under diskussion, är ställningen ganska
märklig. En given följd av den
kungl. propositionen är en motion,
som går ut på att riksdagen måtte av-
säla den ifrågasattade propositionen.
Om en sådan motion icke förelåg, Men
det märkliga är, att i ställningstag-
andet till denna fråga, är det arbetar-
tiden, som vill ha bort legostadgan,
under det att man från arbetsvärlden,
visserligen ej talar för dess lämplig-
het i nuvarande form, men för att be-
arbetas — och det är då särskilt
jordbrukarbarnen, det gäller —
trygghets skul, vill man ej avskaffa
den, utan att ett annat tjänsteställe
träder i dess ställe. — Så stark är
känslan av tidens makt, att man inte
ens försöker för kvar denna legostad-
ga, som utgjort lantarbetstidernas
fösta trossätt, man vill endast för-
söka att radda, vad raddas kan.
"Jag känner dig, vackra musik", he-
ter det. Men nu kunde det vara på
tiden att avstå masken.

Till oss, lantarbetstiderna, som när-
mast beröras av legostadgans avskaf-
fande, kan man nu med skäl säga:
"I kientrogne hvi rådens I?" Vets vi
inte, att den nya tiden kommer, va-
re sig vi vilja eller inte? Och var-
för då inte vara med om att skapa
den på ett så värdigt sätt som
möjligt, hellre än att ångsligt med
klockarens medel söka upprätthålla
någon möjlig skranka. I den förre-
vande motionen står — jämte förhå-
gorna för arbetarnas trygghet — att
"ehuru frågan om säkerställandet av
behövligt arbetskraft för jordbrukets
tjänst under dess mest öfverlägga
der redan nu är mycket bekymmer-
sam, så skulle dock baktugandet av
alla reglerande bestämmelser på det-
ta område enligt vår mening verka i
hög grad upplösande på avtalsförhå-
llandena och därmed till öfverlägga
dast för jordbruk utan även för
sambihlet i sin helhet". Detta är ett
ärligt ord. Ty det är detta, som i
genting annat än detta, man m. ut.
Det må likväl tillåtas mig, som lantar-
betstidare att hävda en helt och
hållet annan uppfattning. Det "Be-
lygghetsamman" i säkerställandet av
behövligt arbetskraft för jordbrukets
tjänst under dess mest öfverlägga ti-

der" förde gälla de trakter, där så-
sångarbetet, om man så får uttrycka
det, förekommer i jordbruket, egent-
ligen betodning. Den svårigheten
föreligger redan nu. (Men betodning
kommer ju på grund av riksdags-
majoritetens bristande förställe att
icke vidare föna sig och således upphä-
va). För övrigt råder ingen brist
på arbetskraft inom jordbruket,
tvärtom, endast drägliga arbetsför-
hållanden råda — och det beror på
arbetstiderna — är det mycket lätt
att få folk allt efter behov. Under
frågan beträffar, att, om legostadgan
upphävdes, så skulle jordbrukarbete-
rare endast komma att anställas på
kortare tid, d. v. s. för sommarhal-
året, så faller den på sin egen orim-
lighet. Det finns ingenting, som nu
tvingar en lantarbetstidare att an-
ställa arbetare för helt år. Men lik-
väl har så så allmänhet skett. Och vi-
dare, det kan vara i en del skogslösa
trakter, där man under några vinter-
månader kunde undvara en del av ar-
betstiderna, men för övrigt är det en-
dast i stadsbornas fantasi, som den
föreställningen har sin glirighet, att
man vintertid ingenting har att göra
på landet. Dessutom skall man an-
tingen vara bra grön som jordbruk-
are eller också fylla av gränsel över
den nya tiden, om man så förbiser
ett av jordbrukarnas arbetsvärldens
huvudintressen, nämligen att ha en
förbivande och med gläde förtro-
gen och införvård arbetare, som
tillsammans med jordbrukarnas ar-
betsvärlden arbetar på gården. —
Slutligen detta, som motionen öfver-
sätter, att "Husbondens värdnadslig-
m. m. innebär en väsentlig förmån
för de tjänsteställningarna". Man har
dock hört talas om att på de platser
— och de är ganska många — där
legostadgan redan nu icke tillämpas,
större oöfverlägga uppstått, än på de
håll där den alljämt är gällande.
Nej, både arbetsvärdare och arbetare
fä ta risken och om så erfordras fä
en modernare lagstiftning framdeles
reglera gränsen mellan deras och
sambihlets skyldigheter och rättighe-
ter.

Den först citerade motionen säger,
att "legostadgan är särskilt i sin
språkliga utformning och även delvis
i sina bestämmelser fördrådd —"
Den språkliga utformningen måste
likväl haft sin grund i sin länge
uppfattningen. Det var icke så få
sedan lantarbetstidareföreningen
på baksidan av sina tjänstegokon-
trakt hade tryckt utdrag ur Kungl.
Maj:t förnyade legostadga av den
23. nov. 1833, där det bland annat
bette: att "Tjänstehjon skall i sitt
förhållande vara gudfruktig, trogt,
flitigt, lydigt, nyktert och sefligt —"
— Är tjänstehjon försufligt, gen-
strävtigt eller oordentligt och låter
det sig ej rättas, eller visar det sig
otrogt, okunnigt eller eljest odug-
ligt i tjänsten, må det därifrån skil-
jas med förlost av hela lönen samt
erhålla sådant betyg det förtjänar;
ersätte och husbondens skada, där

Vila Korpets sjukhem,

STOCKHOLM.

Floran 22. Tel. Norr 12 50.

Lämplig vistelseort för resande från

hustornen, samt i Stockholm söka spe-
cialiteter, som tillfälle till vård och be-
handling även för reumatiska och

giktartorer i li. i Fysikaliska be-
handlingsvårdningen 1, 2 tr.

Tyst läge. Med pris.

Alla Edra Försäkringar

erhåller Ni förmåningstid genom

Svenska Försäkringsbyrå

— generalagent för Fjölpa och

Svenska Liv —

Vasagatan 5. Tel. N. 560, 561, N. 622.

Ombud uttaga.

Den heliga ägande- rätten

Den engelska kolindustrien har,
som bekant, haft många svårigheter
att kämpa med under de senaste
åren och mottagit stora understödd
av staten — alldeles som vår socker-
industri. Folkkommissionen har också
i sitt utlåtande påvisat flera ål-
derdomliga förestelser i kolindustri-
ens organisation. Men det ålderdom-
ligaste av allt är likväl den s. k.
privilegiet, med andra ord, att kol-
industrien årligen betalar oerhörda
summor i skatt till enskilda perso-
ner, bland annat icke mindre än
80,000 pund till hertigen av North-
umberland, personer, som icke lägga
två strån, i körs för arbetets be-
hållande, men vilkas förfäder en gång
i tiden fått sådana rättigheter i föl-
jande. Nu föreslår folkkommissionen,
att staten skall införa dessa privi-
legier — naturligtvis ett mycket ra-
dikal förslag — och ändå, om man
försöker fter — ett ganska beskedligt
förlust. Icke ens hertigen av North-
umberland kan gå med några kolgru-
vor i graven eller taga med sig dem
till en annan värld för att därmed
köpa sin själ salighet, icke heller
den blivande hertigen av Northum-
berland kommer att kunna det. Man
skulle i stället kunna börja att tvivla
på den heliga äganderätten till jor-
dens skatter utan arbete för att
frambringa dem, man kommer att
finns på den ursprungliga, nu glömda,
svenska förslutningen för att
äga jord: jorden kunde endast för-
värvas och besittas genom arbete.
Och enligt engelsk lag — det har
Lloyd George nu även påvisat —
kan ingen jord i England besittas an-
nåt än som fin av staten. Men nu-
dies engelska äro för konservativ-
a att tillämpa sina urgammala radikala
lagar.

han talat därom vid domstol utfo-
rer." O. s. v. Är det sedan under-
ligt, att det kunnat uppstå konflikter
med en arbetsvärdareförening, som
väljer en sådan "språklig utform-
ning"?

Det vore i sanning en hedder för al-
la arbetsvärdare att medverka till upphä-
vandet av legostadgan i stället för
att komma med den oöfverlägga
förhinder. Elisabeth Tamn.

Försäkra Edert liv i VALAND

Önskesidigt
livförsäkr.-A.B.
Grundat 1894

Låga premier.
Högsta vinst.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 208 54
STOCKHOLM

Clara Ekströms Optiska Affär
3 Jakobstorg Stockholm

ELASOON
Pince-nez
L. J. Engström
Bakare
Etabl. 1872.

Rekommendera ditt välståndande lager.

PENSIONAT FREDRIKSHOF,

Fredrikshofsgatan 10, Södra.

Tyst läge, vackra rum, med alla bekvämligheter. Moderat pris.

Tel. 73 64, 70 134.

PENSIONAT HALLEGÅRD,

Skefvalfva, Röst, 4. Lidings.

Hög, ren luft, bekväma förlämnar m. Södra. Värma o. tvätt, rum med alla

bekvämligheter, rekommenderas.

Fra Anna Fahlström.

En prestigeförlust

Efter sånaders gissningar och kann-
stiprier från press och allmänhet över
regeringens ställning till arbetslöshets-
säkringen har socialministern (smärst)
och meddelat att regeringen icke har
avsett att för årets riksdag framlägga
någon proposition i ämnet. Motiveringen
till detta trots att uppsveckande steg
är enkel och lättfattlig: regeringen har
vid sådana förordnande följt att frågan
behöves ytterligare utredas.

Det är riktigt, att det i socialdeparte-
mentet utarbetade förslaget är synner-
ligen ofullkomligt. Det har också utatts
för best kritik från socialdemokrater
press och allmänhet. Men icke desto
mindre måste regeringen sägas ha gjort
en ganska snöplig rätt. Frågan
knäddades i runder, ett förslag utar-
betades i socialdepartementet, en stor
bemannad satsades för att yttra sig där-
över, en total synundersökning har härts i
frågan och resultatet av denna stora undersök-
ning är klart. Klarens till ämnet
måtte vara hög och den hos den sittande
regeringen.

Kvinnliga klockare

Tidevarvet har förut ömnat den av
kyrkoherden Petrus i Göteborg väckta
motionen om rätt för kvinnor att inne-
hava klockarbefattningar. Dittens på
dylik befattnings har under de senaste åren
så gott som undantagslöst beviljats och
ett hufvud till motionen skulle sålunda bliva
nu mera, förmå till i praktisk öfver. Icke
desto mindre har vederbörande väskat av-
styckt motionen. Efter en längre histo-
risk-statistisk redogörelse för klockare-
känslorinstitutionen "amer utskottet att
"frågan om kvinnans behörighet till kloc-
kerföreläsning kan utan någon mera värdig
utvärdering, till den följande vinnas av
de större frågorna, i samband med vilka
föreläggande spörsmål äro under överväg-
ande."

Frågan behandlad i riksdagen fick
dock en ganska oöfverlägga svar. Andra
kamraterna fann för gott att följa utskot-
tet, medan första kamraterna var liberal
någ att medgiva kvinnor rätt att innehava
klockarbefattningar. Det dröjer tydligen,
innan man nått full enighet om att en
klockareföreläsning kan innehavas av en kvin-
na utan att missöfva.

Kom ihåg
Barnets Förlösning
erhålls genom Föreläsning och
Barnmorskan samt
DE BLINDA FÖRENING
Majoritaten 12 STOCKHOLM.

Såld minneshyllning genom
Blomsterfonden
Tel. Blomsterfonden.
Adm. Arsenalsgatan 6, n.b.
STOCKHOLM.

Medicinsk och Elektrisk
Hör- och Ansiktsbehandling
Här, av värder, bruna Täcklar, litor-
ner, blädder, blädder, blädder, blädder,
strålar. Behandling med Violetta strå-
lar, Mianicure, Pedicure för damer och
herren.

HILDA JONSON
Götgatan 95, Stockholm.

N. F. K.
LIVSTYCKE
Götgatan 95, Stockholm.

Julie Wener.
11 BIBLIOTEKSGATAN 11
2 H. 11-5.

London Karlssons Träskåp
Starka Karlssons Herr, Damer, Bär-
strömmar på lager. Strömmar vidskåp,
Spökytö köper. Kem, tvätt, o. färgning
kostnadsfritt. Prima Färd till alla. Södra-
gatan 41, Stockholm. Tel. Norr 401 40.

Vävnader, tenn, keramik
m. m.
Julie Wener.
11 BIBLIOTEKSGATAN 11
2 H. 11-5.

London Karlssons Träskåp
Starka Karlssons Herr, Damer, Bär-
strömmar på lager. Strömmar vidskåp,
Spökytö köper. Kem, tvätt, o. färgning
kostnadsfritt. Prima Färd till alla. Södra-
gatan 41, Stockholm. Tel. Norr 401 40.

PENSIONAT FREDRIKSHOF,
Fredrikshofsgatan 10, Södra.
Tyst läge, vackra rum, med alla bekvämligheter. Moderat pris.
Tel. 73 64, 70 134.

PENSIONAT HALLEGÅRD,
Skefvalfva, Röst, 4. Lidings.
Hög, ren luft, bekväma förlämnar m. Södra. Värma o. tvätt, rum med alla
bekvämligheter, rekommenderas.
Fra Anna Fahlström.

HENRIK IV

Ett aktuellt drama

Sällan har väl en teaterföreställning givits i Stockholm, vilken varit ett inflyg i diktens form i en dagsfråga, som sällsatt alla människors sinne i veckotal. En sådan gavs emellertid i tisdags kväll på Dramatiska teatern, då "Henrik IV" uppfördes. I detta Pirandello märkliga drama förekommer nämligen både galskap och simulation, både brott och kärlek, både fångenskap och psykiatriker. Den mer än vanligt uttalade mondana publiken tycktes emellertid ej associera sina idéer till detta håll — för dem blev kvällen tydligtvis främst en upplevelse, tack vare en ny — och en verkligt imponerande — de Wahlströms. Det var inte utan att man såg sig omkring i salongen efter herrar psykiatrar. De lyfte med sin fränsar. Det var också för mycket begärt, att de skulle hinna följa med litterära hänvisningar till annat. — Titeln Henrik IV åter historisk — huru skola de mer än Bertoldo kunna vet, att det ej är Henrik IV av Frankrike, det hela rör sig om, utan om ett modernt fall av psykos.

Det är närmare beskrivet en italiensk slottsherre, vilken genom ett fall från hästen får en stöt i bakhöften och därigenom rubbas till ett förfärdigt dån, att han tror sig vara Henrik IV av Tyskland, den kejsar Henrik, som genom sin färd till Canossa och sitt oroliga liv upprepat lidande blivit en av historiens mest gripande figurer. Att det just blir Henrik IV, som ger gästall i adelsmannens hjärna, beror på, att han i över en månad sysslat med förberedelserna till en maskerad, där han själv skulle spela Henrik IV och för den skull omönskvärdt sitt sig i denna roll. Vid hemkomsten från ritten var maskerad i full glöd och alla tog slottsherren i hans maskeradkrädd för gott, tills de efter några timmar sågo, att han verkligen var sinnesrubbad.

Pirandello har i Henrik IV en vida klarare exponering än i sin "Sex roller skola en författare". Visserligen sätter man handfallen de första minuterna av första akten, under det den gamle Henrik IV:s s. k. förtroga falla förberedande, till synes förvirrade repliker. Den egentliga handlingen börjar, då den sjukes kära vännar ifrån den olyckliga maskerade för tjuo år sedan komma på besök till slottet i sällskap med en psykiatriker för att om möjligt med dennes hjälp åter göra honom frisk. Grundtanken därvidlag är att genom utledning av för "Henrik IV" välbekanta, kära vännar från

förr, få hans minne att vakna och få honom att inse att maskerade liksom hela det narspell, han sedan under åra spelat, där han i slottet låter omgiva sig av förtroga och nymkar i dräkter från 1000-talet, blott är sken och ingen verklighet. Av vännarna är det särskilt karismatiska Madama Spina, som är intresserad av förskottet, ty hon har aldrig förlorat, hur nära det var att hon tog på allvar det "löfte om evig kärlek", som hon såg i de ögon, som strax därpå skulle förduklats i vanskina. Man förstår att egentligen har aldrig hennes älskare Baron Belcredi, till vilken hon då gav sig och som nu åtföljer henne på hans pilgrimsfärd, kunnat ersätta henne, vad hon den gången förlorade. Sögt och gjort, så kallade kläder ut sig, den vanskinnige Henrik IV kommer in och ber sig ungefär som vanligt, i det han rör sig med historiska repliker och hälsar i de närvarande Henrik IV:s samtida. Det märkes emellertid, att han är särskilt upprörd, då han hälsar sin ungdoms allsådade och denna smickar sig redan med, att han genom att igenkänna honom, under maskeradfränsen skall återvinna sitt förfärd.

Då kommer i andra akten den stora knallfelektion. "Henrik IV" slår igen dörren efter sina avresande vännar och i ett vilt utbrott av munterhet avslöjar han sig som — klok. För sina häpnadse "förtroga" som spelat teater i många år runt om honom, framstår han plötsligt såsom den, där han lekt med dem och den övriga världen i många år, alltså han en vacker dag efter 12 års sinnessjukdom fann sig vara frisk. Med andra ord, han är en simulant! I den tredje akten, som är höjdpunkten i pjäsens idénemåll, — liksom tredje akten är klimax i dramatiskt händelse — utvecklar nu "Henrik IV" sina tankar om kloka och dårar, om suveräner och förlägningsmän, om självlösa och högfärdiga i mens till de "i anden fattiga". Det är ord och tankar, som tangerar det sublima — här har Pirandello geniet i sinning bekräftat.

I tredje akten utlöses kort, häftigt och tragiskt de anhopade effekterna. "Henrik IV" visar sig som klok för sina vännar. Hans ord falla som gisselgall över människans, som blivit sköda och hennes slappa, kärlekstörslösa älskare. Xven doktorin psykiatrikern får sina fiskar varna. Då får han syn på människans unga oskuldsfulla dotter, som är så lik hans ungdoms älskade. Likheten ger hans hårt påfästade själ en stöt tillbaka till det förlutna. Han tror,

Vem har gjort
SCHÉELS RADIUM-TVÅL
så populär?

Den milda, förfäma
DOFTEN

och det allmogt balsamiska
doften har skaffat Schéels
Radium-TVål otaliga vännar. —

De utvalda beständsdelarna
i denna tvål är värdefulla och
välgående; i tank bara så Radium-
förfäma: i denna tvål!

Om Ni på någon anledning
lämnat er provat Schéels
Radium-TVål — köp hem en
i dag!

Vårskålen kontrolleras av Radium-
experter Fil. Dr. N. Sahlbom.

att han åter är ung och sluter den unga flickan i sin famn. Önglömcket därpå inför flickans försäkrade återkalla till verkligheten. Men så starkt har han vid flickans berättelse kunnat följa den vidden av den lycka han önkalligen förlorat, att han direkt från hennes famn i blint raseri rusar på sin lyckas förfäma, Baron Belcredi, och sluter med denne.

När hans ögon kommer till besinning, förstår han vad han gjort, och att det inte finns möjlighet för honom att åter gå ut till de kloka värld. Han samlar sina förtroga och säger: Nu finns det ingen återvändo. Nu måste jag fortsätta. Vi får hålla ihop — för alltid.

Pirandello har i sin Henrik IV skapat ett märkligt gripande stycke av stark dramatisk verkan. Amnet för det kanske något oaväntligt taget för den stora massan, som ej är hemmastadd i modern psykoanalys. Men om någon fått förmåga att förmedla denna kunnadt till åskådarna, så är det Anders de Wahl i Henrik IV:s roll. Det är ej för mycket sagt, att det är han, som här hela dramat på sina axlar. Det är en kraftprestation, som vi tackas till hylla honom för, att han åter öppnat sig så helt en intressant roll. Hans mask var

misterlig och hans minik mer själfull än någon tillförlit. I andra akten sublima kloster och samverka regi, dekorationer och skådespelarkonst att göra ett intryck som outplånligt ristar sig i åskådarens själ. Brevij Anders de Wahl prestation bli de andra skådespelarnas pygmeat. Fru Kolhof var en alltför vippig kolotyp i sin skära småkärleksskildring. Hon hade dock lidit och ålskat i sin ungdom och haft samma ålska i sin ungdom. — Denne, herr Winnerstrand var en gräslig åltamansport, blaserad och yltig, tagen på korset. Bland de övriga rollerna innehavare hade man märkt till för Ivar Nilsson och för Torsten Winge såsom två av de förtroga. Den senare var helt enkelt rörande såsom den "i anden fattiga", oförvillade (därna) till vilken hans herr "Henrik IV" snarast fått "anknytning", när han ville hävda att han åter var klok.

Dekorationerna voro stolt renissansmässiga i första och tredje akterna, något kall i färgerna. Så mycket större blev kontrastverkan i den andra akten skådespelarens cell, där varma skymningstonen snögo in genom byrutorna och oöjelpansan senen upplyste Henrik IV:s därna i den i den publiken förklaringscenen. Herr Gustav Lindens regi var förtjänstfull, särskilt när det gällde de fyra förtroga levande samspel omkring sin herre. Den i bokhandeln föregående översättningen hade märkbart och valgörande förbättrats av regissören Linden och fru Elsa Thulin. Varför stod det ingenting om det i programmet?

Henrik IV är ett storslaget vittnebörd om, att det finns en modern dramatisk konst av förfäma lika mätt. Den, som vill följa med sin tid och den, som vill studera själarnas liv i det fördolda, bör ej underlåta att se detta drama.

Elsa Wilkens.

Rörsrandsarbetarna

I mitten av denna månaden började avskedandet av Rörsrands gamla arbetare. Endast ett 25-tal av fabriken över 600 arbetare komma att medtagas till Göteborg. De övriga ställas till nack för trogen tjänst i 30, 40 och 50 år på bar backe och fattigdrömslöshetens bänkar i återtaga vad som vore lönlösa solklara plikt.

Medan beklaget, vill i detta fall att det samman ses. Enskilda lanten inget svar, hur de två arbetare snarast upplöstas, har emellertid från andra håll satts kravet i värdet för att kunna hjälpa hela denna arbetstida stora varar många åro gamla och orkeslösa. Från socialdemokratiskt håll har tillsatts en kommitté för att utreda frågan och inom Matteus färdigställs, som är att taga hand om de arbetstida har ännu en kommitté tillsatts för att uppvaka stadsfullmäktige i fråga. Fattigdrömslösheten har givetvis redan uppgjort sin budget för året och förmår helt enkelt inte med de medel, som nu står den till buds, att hjälpa hela denna skara en med det lilla belopp som fattigdrömslöshet utgör. Fattigdrömslöshet alltså ha ett extra anslag för att hjälpa Rörsrands och Enskilda bankens arbetare. Den fjästa församling för staden i detta fall torde kunna, om nödhjälpsarbeten kunde tillgägnas till de 600 arbetstida.

Christoffer Sterling:
Harold Begbie:

Nedanst på april-1 juli i kr.

A.-B. Birkagårdens förlag.
Stockholm.

Lloyd George, som i ett tal i Cardiff år 1904 hade sagt, att "ingen människa på brittisk mark borde få lida någon förförläse från statens sida för en övertygelse, som hon uppenbart omfattar i saker, som äro hennes egen själ". Lloyd George svarade genom en av sina sekretärer att boken torde kunna förväga andan av offentlighet inom landet, just då utomordentliga ansträngningar voro på nöden, och hänvisade till ett avstyrkande uttalande av inrikesministern (the Home Secretary). I sitt svar påpekar Begbie, att man i inrikesministeriet, den myndighet, som just bar ansvaret för den uppräpnade handlingen, som i fängelsearna kom samsvetsvägarna till del, naturligtvis måste vara mycket angelägen om att underkärta varje avsejande av vad som förestig bakom fängelsemurarna.

Inte för att ett år efter vapenstillståndets ingående anse mynigheterna det rådgilt att tillåta romanerna tryckning. I sitt förel till boken, vilket i den svenska översättningen

Återkomsten

Av Karl Asplund

En gnagande ångest blev kvar när du gick.
Så måste jag till den låsta
döda och dricka vort ängstliga
för ett friska minnena själ.
Och på tog jag min plats i mitt gamla led,
där min druck, där min spjög och min
ögon strödd.
Jag att phos mitt döda min ångest med
i fridfulla frid.

Men den, som har bränt vad han älskar
mer,
är inte dödsdömmen som flör,
och han sitter bland vännar vid livets fest
med ett litet vitt hjärta där.
Ty springer den, konstig vinden tar,
vad han har i sitt hjärtas förtä,
och då vare det enda han äger och har
i merera hvar,
ej kvar.

De stilla, du heliga kväll jag försmå
i mitt hjärta en vändande röst.
Jag vill låta vädjan den stannade fram:
— Kom in i ditt kort bröst!
Ty jag har i ditt hjärtas kommode hus,
och jag längtar att se dig igen.
Jag vill vara som fördom den tröst och
den vändan i din
ditt ljud.

Drög regeln ifrån! Jag vill komma och på
förtärligt igen i vårt rum.
Vi äro allra i ett, vi två,
och loften är stilla och ljum.
Jag vill stryka med handen på kudde och
bord
och på polstret spjällande trä
Jag vill sitta och vaka igen på ditt ända
med hemliga ord,
med ord.

Vad tror du jag har att berätta allt
från skuggans främmande värld?
Det är både och hållt. Det är både och hållt.
Det bröst i varmt som en härd.
Här du glömde det bländ under nätterna
när du kastat i sjöden en torg,
du här jag här lunc i rebebebe borg
du och ditt ljud,
ditt ljud.

Och jag lysnar till västen, när natten flyr.
Du en blingar så vackert och varm!
Och på sålmsfjärten och dampet det
gror
och ropar ur galans larm.
Nu klingar en skrämskälla gall.
Vad rummet är helgedomstyt!
Ditt hjärtat har jag käppt och kyss
till säll för i bröst,
för i bröst.

(Ur "Klockbojen").

Stockholmsförbundet av Frisinnade Kvinnors Riksförbund

sammankörda fredagen den 19 mars kl. 8 e. m. å

Restaurant Ceres, Hamngatan 8, II.

Diskussionsämne:

Kaffe och Socker.

Diskussionen inleddes av riksdagsmännen Herr Jönsson i Refjänge och Redaktör A. Pers.

THE OCH KAKOR Å KR.

Elisabeth Eurén:

Stephen Hobhouse

En själ i konflikt med statsmaskineriet
I.

Under senare hälften av 1910 utkom i England en roman, Harold Begbie, kallad "Mr Sterling sticks it

Åven fört till de i Sverige kända böckerna "Speglarna vid Downing Street" och "Kyrkföster" av "En herre med dammtassa".

Källor: "Conscription and Consensus. A History 1916-1919", av John W. Graham. 1922. "Essays and Addresses" av Gilbert Murray. 1921. Nummer av kvinnans organ "The Freewoman".

Anna Vedde: Kneekern. 1924. Corder Catchpool: On two Fronts. 1919.

out", översatt till svenska under titeln "Christoffer Sterling" (Birkagårdens förlag 1921). Denna bok är en förhistoria, som är utmärkt för den atmosfär, som krigspsykoanalys allt skapar. I hela två är hindrade den under kriget tillsatta censur bokens tryckning, under förledning, att den innehåller en missledande framställning av det sätt, var på kvinnorna — och andra krigstjänstvägare på grund av samsvetsvägare — behandlades i de engelska fängelsearna. Författarens upprepade anhängen för att få dessa ställen utpekade och rättade lämnades utan avseende. Han väjade då till premiärministern,

Kooperativa

butikens sälja

K. F.s Margarin

nalism och religion. Jag hoppades därigenom icke blott kunna försäkra de djupa kristna män, som suttu i fängelse, en människliga behandling, utan jag hoppades också kunna treva myg bort från en nationalism, som icke utan risk kunde vara religiös, från till en religion, som kunde bevara de heliga värden, som finnas i slutet i festerandelskärlet. Boken skulle visserligen främja både materialistisk patriotism och konspirationssam religion, men den centrala kontrasten skulle belysas av idealiska klara och valgörande luft. Och så skildrar Begbie två grader av ren och hög karaktär: den ene går ut i kriget för att dö för ett älskat fosterland, den andre går i fängelse för att, enligt sin övertygelse, i högre mening tjäna sitt folk och sitt land genom att framföra all lyda Gud. Begbie nämner uttryckligen, att han härvid håller i tankarna två bestämda män, Rupert Brooke och Stephen Hobhouse, efternämnde principer dessa båda män representera, utan att därför binda sin skildring vid deras levnadsöden.

Extra inkomst — hemarbete

genom att i hemmen utföra stickarbetet för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ABE — specialmodell.

Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.

Överlåtelse icke riskstickeringsapparat med borta nålar då så kan erbjuda en bättre och billigare, nämnl. Are-Standard till endast kr. 125.—, vilken kan kompletteras med randspår för erig stickning. Nyhet: Are Linsstickmaskin. Nyssamma västfästöränds symmaskiner med kullager. Begär prospect.

NORDISKA TEXTILKOMPANIET

Norrsågatan 15-17, STOCKHOLM.

Är detta lag och civilisation? Hjärnornas kamp i Genève

(Forts. fr. sid. 1.)

bristningsgränsen knöt han näven mot landsfiskalen och skrek: "Det är här som skall hästas och inte jag! En tjuv, det är han!"

Man frågar sig ovillkorligen, vad som kan ligga till grund för så här så utgjuter och en liten rekapi-tulation av Larssons tidigare olycks-öden är därför nödvändig. Som nämns dömdes Larsson för misshand- och förlikningsdärd att även utge till den misshandlade ett skade- skänd på 8,000 kr. Medan Larsson på Långholmen och sedan Nyman på något sätt fått reda på, att Larsson skapat ihop en liten sparpen- ning i Amerika och hade denna in- ständande på en bank, lät Nyman den misshandlade begära utmätning hos Larsson. Hur stort beloppet var på- stas ingen ha vetat! Därefter såldes Larssons inständande medel på exe- kutiv auktion. Nyman var närvar- ande och inropade dem för 75 kr. en ytterst lukrativ affär, då man vet att Nyman tillhandlade sig 14,000 kr., som fanns inständande på Lar- ssons bankbok. På samma knepiga sätt köpte Nyman sedermera även Larssons morsar, så att han slutligen för en summa av 135 kr. tillhandlat

Han kunde ju ha i Genève inköpt en ask av de små eleganta örönprop- parna antiphon, som fabriceras i Schweiz, beväpnat sig med dem och sedan med jämna mellanrum uppryckt det nej, varmed han reste hemifrån, alldeles oavsett att frågeställningen och förut- sättningarna under stridens gång bli- vit andra än då han kom. Men det gjorde han inte, han lyssnade och inlät sig på resonemang, det vill sä- ga gav sig rakt ut i striden. När han kommer hem får han tillfälle att för utrikesnämnd och riksdags redo- göra för sina skulder. Men han får ald- rig kunna klara ut den psykologiska gången av den process, som kom ho- nom att ändra sig därhan att han från att säga nej till rådsutvidgning em- dan en sådan ställe Nationernas förbunds idé på spel, kom dit att er- bjuda sig att lämna sin rådsplats och därmed avlägsna det hinder Sverige utgjorde för samma farliga utvidg- ning. Ty ingen kan efteråt återge en kamp av viljor och passioner med alla dess hemliga underjordiska ström- ningar och psykiska påverkan och at- mosfäriska tryck.

Naturligtvis hade det varit lättare

sig mellan 15 å 16,000 kr. Detta var emellertid Nyman privata egendom och den misshandlade, som skulle haft 8,000 kr., fick 135. När Lar- son kom ut efter de långa fängelse- åren, var han sålunda fortfarande skyldig den misshandlade en betydan- de summa, och alla hans under mö- da och arbete hopslagna sparmedel hade på ett för den enkla mannen fullkomligt ofattbart sätt hamnat hos hans fiende Nyman. Under sedan på att den arme mannens tålmod brast inför landsfiskalens fortsatta finter och knep! Han sade honom endast inför domarbordet, vad de alla flesta rättänkande människor länge tänkt men inte vågat säga, att han var en tjuv. Man frågar sig huru något sådant som detta kan vara möjligt och juridiskt oantastbart, vilket det ju måste vara, när J. O., till vilken anmälan gjordes redan 1923, ansett denna anmälan icke föranlett till nå- gon stigit.

Och nu sätter Larsson ånyo på Ny- köpings fängelse med 16 månaders straffarbete framför sig, till vilka han döms dels för smädelse mot landsfiskalen och dels för de svåra brott för vilka han beskylldt denne i den ovannämnda stämningen. En ännu grellare färg får denna från ju- ridiskt synpunkt onödigt hårda dom, när man får veta, att samma notarie, som hjälpte den stackars smeden att hjälpa ut stämningen, vid målets handläggning satt som domare och avkunnade domen.

Till allt detta kommer, att Larsson allmunt anses vara oskyldigt dömd i misshandelsmålet, och själv vidhöll- len han bergräst sin oskuld. Mot bakgrunden av detta ter sig de enkla och rörande brev, som den arme mannen skickat från fångelst till advokat Lindberg som den vanmät- tige hjärtskänkande och om hjälp. "Jag kan inte förstå, att man skall sitta här för att man vill rättvisa och rentvis från en eländet ... Är detta lag och civilisation, eller vad ... Varför skall inte jag, som är född av män- niska, ha min mänskliga rätt på jor- den?"

Krafter ha nu igångsatts för att hjälpa Larsson både ekonomiskt och juridiskt. Domen kommer att över- klagas, och därefter ännar man på allt sätt söka få resning i misshand- els-målet.

Det säkerställer kroppens behov av till- skottsalmen närvarit och vitaminer, utan vilka hälsa och kraft ej kunna bileddas.

Tillverkas för närvarande i 3 mjöl- brodstryper: Mörkt Normalbröd 50 öre, ljus Normalbröd 50 öre samt en Gra- hamstyg 50 öre.

Normalbröd-Fabriken
INDUSTRIGAT. 4 - STOCKHOLM
Telef. 301 05

Skrulle Eder handlande ej föra brödet, så ring oss direkt!

att stå allt detta emot, om han haft något påtagligt svenskt särintresse att strida för. Men här stred han mot rådsutvidgning för N. F:s idé och för Sveriges och egen ära att hävda denna idé. Man kan gott för- stå, att där kunde uppstå en situa- tion, då det såg ut som om han främ- jade denna idé och var egen ärelst- nad att tjäna den mera med att ge vi- ka än hålla stånd. Det undandrar sig också än så länge varit omdöme, hu- ruvida under en kort stund, den då avgörande föll, icke en sådan situa- tion varit för handen. Det ser icke alls osannolikt ut, ty Sveriges själv- uppföring kan ha beaktat den tyska delegationen till det mätt av själv- uppföring även den visat, och som innebär en väsentlig mildring av dess första bestämde nej mot Polen och hot att ta sin ansökan tillbaka. Som det nu är, så har delegationen lovat vänta utanför dörren till Nationernas förbund till September, trots att Po- len får en rådsplats. Och Polen nöj- de sig med en icke permanent i stäl- let för en permanent, det är dess er- giftig.

Frankrike, det vill säga dess dele- gationsledare, Briand, har kanske gjort de minsta eftergifterna. Han har gent emot Undén spelat ungefär den roll som Clemenceau under över- läggningarna om fredsvillkoren spela- de mot Wilson, medan Chamberlain övertagit Lloyd Georges roll av den som backar Frankrikes handlingar. Men Frankrike fick böja sig i vissa fall den gången och så även nu. Bri- and har mött ett oväntat motstånd och icke kunnat genomföra sin ur- sprungliga plan. Den överskom- melse rörande Tysklands inträde och ordnandet av rådsfrågan som var klar när Brasilien stälpte allsammans med sitt veto (efter att tidigare ha svarat ja på rundfrågan om det var med på att släppa in Tyskland i N. F.) den överskommelsen innebär eftergifter från alla intresserade icke bara från Sverige, även om Sveriges var den mest påtagliga.

Därför att Brasilien stälpte övers- kommelsen, säger man här hemma att Sveriges motstånd och Sveriges eftergifter varit lika meningslösa. Utan betydelse eller effekt har Sver- ges handlande dock icke varit chur- högre makt tagit hand om vårt handlande och vänt det inte en annan utgång, än den avsedda. Utan Sve- riges motstånd hade rådet kunnat välja in Polen, Brasilien och Spanien. Men då hade Tyskland självt sagt

En gedigen boksamling

— utan kända kostnad —

kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta och utländska författarna. Smärrengen lämpligt för studierakt.

Tillsläp

Red. Gösta Lindberg,
Centralpost 111 — Gädd.

Vi ta' väl det bästa som vanligt?

Naturligtvis! — Ty det är klart att Du vill ha det bästa som finns när det ändå inte blir dyrare. Det är därför som alla kloka husmodrar köpa Tvättbjörn.

Ty, ser Du, det är inte nog att bara titta på paketet när Du köper tvättpulver. Det är tre olika saker som

Du själv måste undersöka.

De äro: Kvalitet — pris — och vikt. Och har Du väl gjort det, så köper Du av egen övertygelse Tvättbjörn. Ty överlägsen kvalitet gör honom dryg i bruket och därför både bäst och billigast.

Vita Tvättbjörn

"Tvättar medan Du sover."

Överlägsen kvalitet. Dryg — därför billig. Per stort paket 75 öre.

nej och vänt om hem. Det tyckes, som om Sverige skulle ha ofrivilligt medverkat till en slags europeisk samling i indignationens tecken inom N. F. mot utsockens medlemmen Bra- silien. Annars hade vi haft den gamla olyckliga motsättnings Tysk- land-Ententen. Och Locarnoverket hade varit i fara. Att Brasilien för- melt hindrar eller försenar dess uppfyllelse är i och för sig ingen reell skada.

På så underliga och slingriga vägar utveckla sig angrepp och motangrepp i hjärnornas strider.

Utgången är naturligtvis icke gläd- jande, det kan man erkänna, sedan man, som här skett, sökt förstå den och se det bästa möjliga i den. Detta som hänt nu i Genève, då Tysklands högtidliga inval blivit uppskjutet — med all den risk detta innebär — synes oss den goda tid för att få fram ett fredsinitiativ därifrån, rik- tat alltså ut från periferien in mot centrum i Genève. Det är väl allde- les tydligt, att en växelverkan här måste äga rum. Genève är icke un- der alla förhållanden den sol i vårt styresystem, från vilken fredens vä- rde utstrålar. Den är ingen sol, det är summan av de tillskott, som kom- ma från de anslutna länderna. Den riktning i England som står för en

Varje morgon ett glas Fruksalt-Samarin

Det håller fysiken fin, det utför en inväntad rengöring, avlägsnar från kroppen oförliga ämnen, utvidrar den stadiga urinrären samt upp- lyfter blodet, ger god hälsa.

Fruksalt-Samarin

per flaska Kr. 2:50 erhålls i apotek, hos droghandlare m. fl. Cederroths Tekn. Fabr., Stockholm

utrikespolitik av uppriktighet och god vilja var icke stark nog att ställa Mac Donald till Genève. I sådant hade högern den politiska ställning, som gjorde det möjligt för dem att sända en Chamberlain, som inlät sig på benliga överskommelser med Frankrike, avsedda att modifiera verkningarna av den offentliga Lo- carnotraktaten. Resultatet blev april- mötet.

Nu ligger som innan Nationernas för- bund som till, har garanterat att ar- beta inom sitt eget land för att väcka detta land till ett eget handlande i kampen mot kriget för försening mel- lan nationerna. Det tusenåriga riket kommer aldrig till oss som en gåva från Nationernas förbund. Nation- ens förbund är ett verktyg. Materia- let att arbeta med tillhandahålla föl- len själva.

E. H.